

Zaaknummer : 01093545
Ons Kenmerk : ODH1141684
Datum : 01-10-2024

Beschikking

Wet natuurbescherming - Soortenbescherming

Onderwerp

Op 21 december 2023 hebben wij een aanvraag om ontheffing geregistreerd als bedoeld in artikel 3.3, eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming. De aanvraag heeft betrekking op het uitvoeren van verduurzamingswerkzaamheden aan de Boekerslootlaan 51 tot en met 69 (oneven), Dr. Adriaan van Neslaan 2 tot en met 36 (even), Sluispad 1 tot en met 35 (oneven) en de Voorstraat 150 tot en met 160 (even) te Noordwijk en wordt aangevraagd namens Woonstichting Stek. De aanvraag betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen of wegnemen van nesten of rustplaatsen van de huismus en de gierzwaluw, alsmede het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis alsmede het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis. Ontheffing wordt gevraagd voor het overtreden van de verbodsbepaling zoals genoemd in:

- artikel 3.1, tweede lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen of wegnemen van nesten of rustplaatsen van de huismus (*Passer domesticus*) en de gierzwaluw (*Apus apus*);
- artikel 3.5, tweede lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*);
- artikel 3.5, vierde lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*).

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode 1 september 2024 tot en met 31 december 2025.

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Op grond van het overgangsrecht in de Aanvullingswet natuur Omgevingswet is de Wet natuurbescherming nog van toepassing op deze procedure.

Besluit

Wij besluiten:

- I. de aangevraagde ontheffing te **verlenen** aan Woonstichting Stek;
- II. de in het vervolg van dit besluit opgenomen voorschriften te verbinden aan deze ontheffing;
- III. de aanvraag en de aanvullende gegevens van 27 augustus 2024 onderdeel te laten zijn van deze ontheffing;
- IV. dat deze ontheffing geldig is vanaf bekendmaking van dit besluit tot en met 31 december 2030.

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
voor dezen,

ing. L. Hopman
Hoofd Toetsing & Vergunningverlening Milieu
van de Omgevingsdienst Haaglanden

Appendices

- I. Locaties nestplaatsen huismus en gierwaluw
- II. Locaties verblijfplaatsen gewone dwergvleermuis

Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze beschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.

VOORSCHRIFTEN

Algemene voorschriften

1. De ontheffinghouder dient:
 - a. de start van de werkzaamheden te melden (startmelding);
 - b. het ecologisch werkprotocol op te sturen bij de startmelding van de werkzaamheden;
 - c. relevante wijzigingen in de uitvoering één maand van tevoren te melden. Het betreft wijzigingen die van invloed kunnen zijn op de effectbeoordeling van de aanvraag en/of de uitvoering van de voorgestelde mitigerende en/of compenserende maatregelen;
 - d. de datum van beëindiging van de werkzaamheden uiterlijk één week van tevoren te melden.

Bovenstaande meldingen dienen gericht te worden aan de Unit Groen, Bodem en Opsporing van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, Postbus 550, 3300 AN te Dordrecht, telefoonnummer 078-7708585, e-mailadres toezichtnatuur@ozhz.nl onder vermelding van 'flora en fauna'. De meldingen mogen schriftelijk of digitaal worden gedaan.

2. De ontheffinghouder is ervoor verantwoordelijk dat zijn personeel of derden die betrokken zijn bij de uitvoering van het project, op de hoogte zijn van de voorschriften in deze ontheffing en de maatregelen in het rapport 'Activiteitenplan gewone dwergvleermuis, huismus en gierzwaluw' van 21 december 2023 en de aanvullende gegevens van 27 augustus 2024. Hiervoor dient een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld en op de locatie aanwezig te zijn. In het ecologisch werkprotocol dient in ieder geval het volgende te worden opgenomen:
 - a. de voorwaarden zoals opgenomen in deze ontheffing;
 - b. aanduiding van de locatie van het plangebied;
 - c. de uit te voeren werkzaamheden;
 - d. de periode waarin de werkzaamheden uitgevoerd worden;
 - e. de mitigerende en compenserende maatregelen;
 - f. de momenten waarop ecologische begeleiding ingeschakeld wordt;
 - g. het logboek van de ecologische begeleiding dat door de deskundige wordt bijgehouden.
3. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing, het ecologisch werkprotocol inclusief het logboek van de ecologische begeleiding (i.c. controle, vrijgave werkzaamheden) op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren. De genoemde documenten mogen, mits leesbaar, digitaal worden getoond.
4. De werkzaamheden dienen ecologisch begeleid te worden door een deskundige¹ op het gebied van de huismus, de gierzwaluw en de gewone dwergvleermuis.

¹ Onder een deskundige wordt verstaan:

Een ecologisch deskundige is iemand die ecologisch advies geeft of werkzaamheden begeleidt op het gebied van leefgebieden en/of (beschermd) soorten. Hij of zij heeft schriftelijk aantoonbare ervaring en specifieke ecologische kennis, voortkomend uit een afgeronde mbo-, hbo- of universitaire opleiding, met als zwaartepunt Nederlandse ecologie.

De ecologisch deskundige heeft voldoende kennis en jarenlange ervaring om ecologisch onderzoek uit te kunnen voeren en advies te kunnen geven. Hij of zij:

- (her)kent de functionaliteit van leefgebieden van (beschermd) soorten;
- heeft kennis van de algemeen erkende onderzoeks- en monitoringsmethoden;
- kan resultaten onderbouwd rapporteren en ecologische werkprotocollen uitwerken;
- kan ontheffing aanvragen opstellen of daarbij ondersteunen;
- kan anticiperen op en heeft voortschrijdend inzicht in het uitvoeren van ecologisch werk in de praktijk (inclusief vrijstellingen en gedragscodes);
- kan specifieke ecologische maatregelen toepassen en begeleiden;
- zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van de soortenbescherming en is werkzaam bij Nederlandse natuurorganisaties, (semi)overheidsinstanties en/of een ecologisch adviesbureau dat bij voorkeur is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.

5. De ontheffinghouder dient, met inachtneming van de voorschriften in deze ontheffing, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in het rapport 'Activiteitenplan gewone dwergvleermuis, huismus en gierzwaluw' van 21 december 2023 en de aanvullende gegevens van 27 augustus 2024.
6. Indien een of meerdere in voorschrift 5 bedoelde maatregelen onverhoopt niet uitvoerbaar zijn, dienen hiervoor minimaal gelijkwaardige maatregelen voor wat betreft de functionaliteit en effectiviteit te worden getroffen.
7. Tijdig, uiterlijk één maand voordat de in voorschrift 6 bedoelde maatregelen worden uitgevoerd, dienen deze ter goedkeuring aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid te worden voorgelegd.

Specifieke voorschriften

8. De functionaliteit van de nest- en verblijfplaatsen van de huismus en de gewone dwergvleermuis, na het uitvoeren van de isolatiewerkzaamheden, dient te worden gemonitord door de deskundige. Uit deze monitoring moet blijken of de huismus en de gewone dwergvleermuis gebruik blijven maken van de nestplaatsen en kraamverblijfplaatsen. Met betrekking tot deze monitoring gelden de volgende voorwaarden:
 - a. de monitoring naar de huismus dient te worden uitgevoerd in het eerste, tweede en derde jaar na voltooiing van de werkzaamheden conform de richtlijnen van het dan meest recente Kennisdocument huismus en met voldoende waarnemers;
 - b. de monitoring naar de gewone dwergvleermuis dient te worden uitgevoerd in het eerste, derde en vijfde jaar na voltooiing van de werkzaamheden conform de richtlijnen van het dan meest recente Kennisdocument gewone dwergvleermuis en met voldoende waarnemers;
 - c. de resultaten van de monitoring dienen vóór 1 februari van het opvolgende jaar te worden aangeleverd in een monitoringsverslag bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. In deze rapportage moet zijn opgenomen:
 - i) de data, tijden en weercondities van de veldbezoeken, wijze waarop de monitoring heeft plaatsgevonden inclusief aantal waarnemers, eventuele inzet van apparatuur en de waarnemingen die zijn gedaan per veldbezoek;
 - ii) een heldere conclusie over de functionaliteit van de nest- en verblijfplaatsen;
 - d. indien de monitoringsresultaten hiertoe aanleiding geven, kunnen aanvullende maatregelen door de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid worden opgelegd;
 - e. Indien extra maatregelen noodzakelijk zijn (zie sub d), dienen deze het opvolgende jaar tevens te worden gemonitord;
 - f. indien de monitoringsresultaten hiertoe aanleiding geven, kan de monitoringsverplichting met toestemming van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid voortijdig worden beëindigd.

Aanwijzingen voor gebruik

- Op alle van nature in het wild levende planten en dieren en hun leefgebied geldt de specifieke zorgplicht zoals opgenomen in artikel 11.27 van het Besluit activiteiten leefomgeving. Gelet op deze specifieke zorgplicht dient inzicht verkregen te worden met betrekking tot de aanwezigheid van soorten op de locatie van de activiteit. Hierbij geldt dat objectief vastgesteld moet worden of soorten negatieve gevolgen ondervinden van de voorgenomen activiteiten. Indien noodzakelijk moeten maatregelen getroffen worden om negatieve gevolgen zoveel als redelijkerwijs verwacht kan worden te voorkomen. Indien negatieve gevolgen redelijkerwijs niet te voorkomen zijn, dient de activiteit gestaakt te worden.
- In het kader van de specifieke zorgplicht dient tevens rekening gehouden te worden met broedgevallen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.
- Indien de ontheffinghouder de onderhoudsverplichting wenst over te dragen aan een derde, dan moet de ontheffinghouder zorgdragen voor het contractueel vastleggen daarvan.

OVERWEGINGEN

Aanleiding

Op 21 december 2023 hebben wij een aanvraag om ontheffing geregistreerd als bedoeld in artikel 3.3, eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming (Hierna: Wnb). De aanvraag heeft betrekking op het uitvoeren van verduurzamingswerkzaamheden aan de Boekerslootlaan 51 tot en met 69 (oneven), Dr. Adriaan van Neslaan 2 tot en met 36 (even), Sluispad 1 tot en met 35 (oneven) en de Voorstraat 150 tot en met 160 (even) te Noordwijk en is aangevraagd namens Woonstichting Stek. De aanvraag betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen of wegnemen van nesten of rustplaatsen van de huismus en de gierzwaluw, alsmede het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis alsmede het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis. Ontheffing wordt gevraagd voor het overtreden van de verbodsbepalingen zoals genoemd in:

- artikel 3.1, tweede lid, van de Wnb voor wat betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen of wegnemen van nesten of rustplaatsen van de huismus (*Passer domesticus*) en de gierzwaluw (*Apus apus*);
- artikel 3.5, tweede lid, van de Wnb voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*);
- artikel 3.5, vierde lid, van de Wnb voor wat betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*).

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode 1 september 2024 tot en met 31 december 2025.

Bij de aanvraag zijn de volgende, voor dit besluit relevante, documenten toegevoegd:

- Quickscan Wet natuurbescherming, Ecologisch Adviesbureau Habitus, documentcode: STEK2023-3-QS-V1, 8 juni 2023 (ODH932308);
- Nader onderzoek vleermuizen, huismus en gierzwaluw, Ecologisch Adviesbureau Habitus, documentcode: STEK2023-5-NO4-V1, 24 november 2023 (ODH926523);
- Activiteitenplan gewone dwergvleermuis, huismus en gierzwaluw, Ecologisch Adviesbureau Habitus, documentcode: STEK2023-13-OH4-V1, 21 december 2023, (ODH932315).

Op 28 augustus hebben wij de volgende aanvullende informatie ontvangen:

- Notitie aanvullende gegevens aanvraag Wet natuurbescherming, Ecologisch Adviesbureau Habitus, documentcode: STEK2023-13-NA8-V1, 27 augustus 2024,

Procedure

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Op grond van het overgangsrecht in de Aanvullingswet natuur Omgevingswet is de Wet natuurbescherming nog van toepassing op deze procedure.

Titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 5.1 van de Wnb zijn toegepast op deze aanvraag.

Doordat de aangeleverde gegevens onvolledig waren, is op 21 augustus 2024 verzocht om aanvullende gegevens. Op 27 augustus 2024 hebben wij de aanvullende gegevens ontvangen.

Verlenging

Met toepassing van artikel 5.1, tweede lid, van de Wnb hebben wij op 21 december 2023 de termijn voor de afhandeling van de aanvraag met zeven weken verlengd.

Bevoegd gezag

De activiteit wordt verricht binnen de provincie Zuid-Holland. Gelet op de bepalingen in artikel 1.3 van de Wnb zijn wij bevoegd gezag voor de beoordeling van de aanvraag.

Toetsingskader en grondslag beschikking

De aanvraag is getoetst aan de artikelen 3.1, 3.3, 3.5 en 3.8 van de Wnb en de Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland.

De huismus en de gierzwaluw zijn van nature in Nederland in het wild levende vogels en beschermd op grond van artikel 1 van de Vogelrichtlijn.

Op grond van artikel 3.1, tweede lid, van de Wnb is het verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van de huismus en de gierzwaluw te beschadigen, vernielen of weg te nemen.

De gewone dwergvleermuis is een van nature in Nederland in het wild levend dier van soorten genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrictlijn.

Op grond van artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wnb is het verboden:

- de gewone dwergvleermuis opzettelijk te verstoren;
- voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis te beschadigen of te vernielen.

Op grond van artikel 3.3, vierde lid en artikel 3.8, vijfde lid, van de Wnb wordt een ontheffing slechts verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- de ontheffing nodig is omdat één van de belangen genoemd in artikel 3.3, vierde lid, aanhef en onder b, en artikel 3.8, vijfde lid, aanhef onder b, van de Wnb aan de orde is; en
- de maatregelen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding respectievelijk er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Beoordeling

Aanvraag

Woonstichting Stek is voornemens om de woningen aan de Boekerslootlaan 51 tot en met 69 (oneven), de Dr. Adriaan van Neslaan 2 tot en met 36 (even), het Sluispad 1 tot en met 35 (oneven) en de Voorstraat 150 tot en met 160 (even) te Noordwijk te verduurzamen.

De aanvraag heeft betrekking op de volgende werkzaamheden:

- het isoleren van daken van binnenuit
- het isoleren van vloeren

De werkzaamheden staan gepland te starten op 1 september 2024 en duren naar verwachting tot uiterlijk 1 oktober 2024. Bij de aangevraagde ontheffingsperiode is rekening gehouden met eventuele uitloop van de werkzaamheden. Verder is de ontheffingsperiode ambtshalve verlengd vanwege het opleggen van de monitoring maatregelen.

Overtreding verbodsbepaling(en)

Om te bepalen of sprake is van overtreding van de Wnb heeft in 2023 nader onderzoek plaatsgevonden naar de aanwezigheid van de huismus, de gierzwaluw en de gewone dwergvleermuis binnen het plangebied. Het onderzoek is uitgevoerd volgens het Kennisdocument Gierzwaluw en het Kennisdocument Huismus (BIJ12) en het Vleermuisprotocol (2017), met uitzondering van het onderzoek naar massawinterverblijfplaatsen. De bebouwing bevat weinig massa en alle spouwmuren van de woningen zijn verwarmd gedurende de winterperiode en daarmee klimatologisch ongeschikt voor massawinterverblijfplaatsen. Daarmee is voldoende aannemelijk gemaakt dat de functies van het plangebied voor de huismus, de gierzwaluw en de gewone dwergvleermuis in kaart zijn gebracht. Hiermee zijn wij van mening dat de onderzoeksinspanning voldoende is geweest.

De huismus is in het plangebied aangetroffen. Er zijn in het plangebied 33 huismusnesten aangetroffen. De exacte locaties van deze verblijfplaatsen zijn weergegeven in de kaart van appendix I. Met de geplande werkzaamheden worden de nestplaatsen niet fysiek aangetast. Echter kan door de nieuwe isolatie, die met de werkzaamheden aan het dak en de vloer van binnenuit wordt aangebracht, niet worden uitgesloten dat de klimatologische omstandigheden veranderen waardoor de functionaliteit van de nestplaatsen indirect wordt aangetast en daarmee wordt de verbodsbepaling zoals bedoeld in artikel 3.1, tweede lid, van de Wnb overtreden.

De gierzwaluw is in het plangebied aangetroffen. Er zijn in het plangebied zeven gierzwaluwnesten aangetroffen. De exacte locaties van de verblijfplaatsen is weergegeven in de kaart van appendix I. Met de geplande werkzaamheden wordt de nestplaats niet fysiek aangetast. Echter kan door de nieuwe isolatie, die met de werkzaamheden aan het dak en de vloer van binnenuit wordt aangebracht, niet worden uitgesloten dat de klimatologische omstandigheden veranderen waardoor de functionaliteit van de nestplaats indirect wordt aangetast en daarmee wordt de verbodsbepaling zoals bedoeld in artikel 3.1, tweede lid, van de Wnb overtreden.

De gewone dwergvleermuis is in het plangebied aangetroffen. In het plan gebied zijn elf zomerverblijfplaatsen, drie paarverblijfplaatsen en twee kraamverblijfplaatsen aangetroffen. Eén kraamverblijfplaats bevat 16 individuen en de andere kraamverblijfplaats 26 individuen. De vleermuizen bij beide kraamverblijfplaatsen vlogen onder de zwarte kap van de schoorsteen aan de kopgevels. Naar verwachting zijn de vleermuizen niet onder het dak aanwezig. De exacte locaties van de verblijfplaatsen zijn vermeld in de kaart van appendix II. Van zomer- en paar- en kraamverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis mag er redelijkerwijs vanuit worden gegaan dat deze ook in gebruik zijn gedurende milde winters door één of enkele individuen als winterverblijfplaats. Met de geplande werkzaamheden worden de verblijfplaatsen niet fysiek aangetast. Echter kan door de nieuwe isolatie, die met de werkzaamheden aan het dak en de vloer van binnenuit wordt aangebracht, niet worden uitgesloten dat de klimatologische omstandigheden veranderen waardoor de functionaliteit van de verblijfplaatsen indirect wordt aangetast en worden de verbodsbepalingen zoals bedoeld in artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wnb overtreden.

Voorgestelde maatregelen

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de huismus, de gierzwaluw en de gewone dwergvleermuis tot een minimum te beperken, worden maatregelen voorgesteld zoals beschreven 'Activiteitenplan gewone dwergvleermuis, huismus en gierzwaluw' van 21 december 2023 en de aanvullende gegevens van 27 augustus 2024. De werkzaamheden worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige met kennis van de huismus, de gierzwaluw en de gewone dwergvleermuis.

Geen andere bevredigende oplossing

Het project is locatiegebonden aangezien het gaat om het uitvoeren van verduurzamingswerkzaamheden aan bestaande woningen. In de huidige situatie zijn de woningen slecht geïsoleerd en hebben een gemiddeld energielabel D met de beoogde werkzaamheden wordt gepoogd het energielabel A+++ te behalen. Door middel van de beoogde werkzaamheden zullen de woningen een betere isolatiewaarde krijgen en daarmee voldoen aan de

landelijk afspraken opgenomen in het Energieakkoord. Dit kan bewerkstelligd worden door de voorgestelde isolatiewerkzaamheden aan de daken en vloeren. Alternatieve methoden, zoals het ook isoleren van de muren van de woningen of het isoleren van daken van buitenaf is niet wenselijk doordat de huidige verblijfplaatsen, die bij de beoogde werkzaamheden behouden blijven, dan verloren zullen gaan.

Wat betreft de werkzaamheden worden alle mogelijke mitigerende uitvoeringsmaatregelen getroffen om effecten op de huismus, de gierzwaluw en de gewone dwergvleermuis te verminderen, hetgeen wordt opgenomen en geborgd in een ecologisch werkprotocol. Zo wordt er rekening gehouden met de kwetsbare periode van de huismus, de gierzwaluw en de gewone dwergvleermuis en worden er maatregelen genomen om effecten tijdens de werkzaamheden te verminderen.

Gelet op de noodzaak en wijze van uitvoering is voldoende aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Met de gekozen werkwijze, planning en periode van uitvoering, wordt schade aan de huismus, de gierzwaluw en de gewone dwergvleermuis zoveel mogelijk voorkomen.

Belangenonderbouwing

De ontheffing is aangevraagd op grond van het belang van 'de volksgezondheid of de openbare veiligheid', zoals genoemd in artikel 3.3, vierde lid, aanhef en onder b, sub 1, van de Wnb en 'de volksgezondheid of de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten', zoals genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, aanhef en onder b, sub 3, van de Wnb.

In het Energieakkoord is afgesproken dat de gebouwde omgeving in Nederland in 2050 energieneutraal is. Dat betekent dat er 4,5 miljoen huur- en koopwoningen, laagbouw en hoogbouw, rijtjeswoningen en vrijstaande huizen, energieneutraal gemaakt moeten worden. Het gaat om woningen met gemiddeld energielabel D. Alleen door vergaande verduurzaming van de bestaande woningvoorraad kan dit doel worden bereikt. Daarnaast heeft Nederland ingestemd met het Klimaatakkoord. De opgave om de nationale broeikasgasuitstoot in 2030 met 49% terug te dringen ten opzichte van 1990 is het centrale doel van dit Klimaatakkoord². De geplande werkzaamheden dragen bij aan de reductie van CO₂-uitstoot en daarmee aan de internationale en nationale klimaatdoelstellingen om klimaatverandering tegen te gaan. Het terugdringen van de CO₂-uitstoot is essentieel voor het beperken van klimaatverandering en dient daarmee een groot maatschappelijk belang, onder meer op het vlak van veiligheid, natuurbescherming, welzijn en welvaart. Het verminderen van fossiele emissies leidt bovendien tot een verbeterde luchtkwaliteit en heeft daarmee een positief effect op de volksgezondheid.

De complexen binnen het plangebied zijn verouderd en voldoen derhalve niet meer aan de gestelde wettelijke eisen omtrent isolatie en ventilatie. Vocht veroorzaakt schimmels in de woningen. Er bestaat een samenhang tussen de aanwezigheid van vocht en schimmel in de woning en een verhoogde prevalentie van respiratoire symptomen bij kinderen en volwassenen zoals astma, en reumatische aandoeningen³. Door de isolatie te verbeteren kunnen deze vochtproblemen worden verholpen. Zodoende zijn de werkzaamheden in het belang van de volksgezondheid.

Gelet op het voorgaande zijn wij van oordeel dat de genoemde belangen voldoende zijn onderbouwd om de negatieve effecten op de huismus, de gierzwaluw en de gewone dwergvleermuis welke als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, te rechtvaardigen.

² <https://www.klimaatakkoord.nl/binaries/klimaatakkoord/documenten/publicaties/2019/06/28/klimaatakkoord/klimaatakkoord.pdf>.

³ <https://www.rivm.nl/bibliotheek/rapporten/609300022.pdf>.

Staat van instandhouding

Huismus

Als gevolg van de werkzaamheden kan niet worden uitgesloten dat 33 nestplaatsen van de huismus indirect worden aangetast. De werkzaamheden betreft het isoleren van de vloer en het dak. Deze werkzaamheden worden van binnenuit uitgevoerd. De nestplaatsen blijven te allen tijde beschikbaar. Het is echter niet uit te sluiten dat de klimatologische omstandigheden veranderen waardoor de functionaliteit van de nestplaatsen indirect wordt aangetast. Voorgaande is gebaseerd op het rapport “Effecten van energetische verbetering van woningen op beschermde gebouwbewonende soorten” (Altenburg & Wymenga, M. Krijn *et al.*, 2021). Gezien het om een groot aantal nesten gaat, en de werkzaamheden daarmee een mogelijk effect hebben op de lokale staat van instandhouding van de huismus, dient mede daarom de functionaliteit van de nestplaatsen te worden gemonitord. Uit deze monitoring moet blijken of de huismus gebruik blijft maken van de nestplaatsen. Het voorgaande is vastgelegd in de voorschriften.

De werkzaamheden worden alleen van binnenuit uitgevoerd en vinden plaats buiten het broedseizoen van de huismus. De nestplaatsen blijven te allen tijde beschikbaar voor de huismus. Daarmee wordt voorkomen dat individuen worden verwond of gedood. De genoemde maatregelen worden getroffen conform de richtlijnen uit het Kennisdocument Huismus (BIJ12, versie 2.1 2023). Daarnaast dienen de werkzaamheden te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van de huismus, zoals vastgelegd in de voorschriften.

De huismus komt verspreid voor in de directe omgeving van het plangebied en op grotere schaal binnen Noordwijk. Gezien de aangetroffen aantallen binnen het plangebied, kan ervan worden uitgegaan dat een aanzienlijk deel van de lokale populatie. Echter zijn er in de omgeving ook andere relatief grote kolonies aanwezig. Door de voorgenomen maatregelen en de omvang van het effect is het aannemelijk dat de huismus in de directe omgeving aanwezig blijft.

Monitoring huismus

Monitoring op de functionaliteit van de nesten, na het uitvoeren van de isolatiewerkzaamheden, is wenselijk en kan worden opgelegd door het bevoegd gezag bij projecten met een grote impact op de huismuspopulatie, Kennisdocument Huismus (BIJ12, 2023). Gezien het grote aantal aangetroffen huismusnesten in het plangebied dienen de huismusnesten gemonitord te worden om te borgen dat geen verslechtering van de lokale staat van instandhouding optreedt. Indien er een afname is van de bewoonde nesten, is er gezien de hoeveelheid nesten een reële kans op verslechtering van de lokale staat van instandhouding. De monitoring dient te worden uitgevoerd conform de richtlijnen voor het onderzoek naar nestlocaties van de huismus uit het meest recent geldende Kennisdocument Huismus (BIJ12). Uit deze monitoring moet blijken of de huismus gebruik maakt van de nesten met een mogelijk veranderde klimatologische toestand. De verandering in de klimatologische toestand na het uitvoeren van de isolatiewerkzaamheden dient onderzocht te worden in het eerste broedseizoen na het uitvoeren van de isolatiewerkzaamheden. De resultaten van de monitoring dienen vóór 1 november van het opvolgende jaar te worden aangeleverd in een monitoringsverslag bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (voorschrift 1). Indien blijkt dat er een significante afname van de populatie waarneembaar is binnen het plangebied dient een plan van aanpak te worden aangeleverd bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid met daarin een voorstel voor extra maatregelen. Indien extra maatregelen noodzakelijk zijn, dienen deze het opvolgende jaar tevens te worden gemonitord. Als blijkt dat de indien er geen afname van de populatie waarneembaar is kan omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid worden verzocht de monitoringsverplichting vroegtijdig te stoppen. Het voorgaande hebben wij opgenomen in de voorschriften.

Conclusie huismus

Door de voorgenomen maatregelen en de opgelegde monitoringsplicht is het aannemelijk dat de huismus in de directe omgeving aanwezig blijft.

Gierzwaluw

Als gevolg van de werkzaamheden kan niet worden uitgesloten dat zeven nestplaatsen van de gierzwaluw indirect worden aangetast. De werkzaamheden betreft het isoleren van de vloer en het dak. Deze werkzaamheden worden van binnenuit uitgevoerd. De nestplaatsen blijven te allen tijde beschikbaar. Het is echter niet uit te sluiten dat de klimatologische omstandigheden veranderen waardoor de functionaliteit van de nestplaats indirect wordt aangetast. Voorgaande is gebaseerd op het rapport “Effecten van energetische verbetering van woningen op beschermde gebouwbewonende soorten” (Altenburg & Wymenga, M. Krijn *et al.*, 2021).

De werkzaamheden worden alleen van binnenuit uitgevoerd en vinden volledig plaats buiten het broedseizoen van de gierzwaluw. De nestplaatsen blijven te allen tijde beschikbaar voor de gierzwaluw. Daarmee wordt voorkomen dat individuen worden verwond of gedood. De genoemde maatregelen worden getroffen conform de richtlijnen uit het Kennisdocument Gierzwaluw (BIJ12, 2023). Daarnaast dienen de werkzaamheden te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van de gierzwaluw, zoals vastgelegd in de voorschriften.

De gierzwaluw komt verspreid voor in de directe omgeving van het plangebied en op grotere schaal binnen Noordwijk. In de directe omgeving van het plangebied zijn grotere populaties van de gierzwaluw waargenomen, de populatie binnen het plangebied betreft slechts een klein deel van de populatie. Door de voorgenomen maatregelen is het aannemelijk dat de gierzwaluw in de directe omgeving aanwezig blijft.

Gewone dwergvleermuis

Als gevolg van de werkzaamheden worden elf zomerverblijfplaatsen, drie paarverblijfplaatsen en twee kraamverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis mogelijk indirect aangetast. De werkzaamheden betreft het isoleren van de vloer en het dak. Deze werkzaamheden worden van binnenuit uitgevoerd. De verblijfplaatsen blijven te allen tijde beschikbaar. Het is echter niet uit te sluiten dat de klimatologische omstandigheden veranderen waardoor de functionaliteit van de verblijfplaatsen indirect wordt aangetast (“Effecten van energetische verbetering van woningen op beschermde gebouwbewonende soorten” (Altenburg & Wymenga, M. Krijn *et al.*, 2021).

De werkzaamheden worden alleen van binnenuit uitgevoerd. De verblijfplaatsen blijven te allen tijden beschikbaar voor de gewone dwergvleermuis. Daarmee wordt voorkomen dat individuen worden verwond of gedood. De genoemde maatregelen worden getroffen conform de richtlijnen uit de meest actuele Kennisdocumenten Gewone dwergvleermuis (BIJ12).

Monitoring gewone dwergvleermuis

Monitoring op de functionaliteit van de verblijfplaatsen, na het uitvoeren van de isolatiewerkzaamheden, is wenselijk en kan worden opgelegd door het bevoegd gezag bij projecten met een grote impact op de populatie van de gewone dwergvleermuis, Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (BIJ12, 2024). Gezien de aanwezigheid van twee kraamverblijfplaatsen in het plangebied dienen de verblijfplaatsen gemonitord te worden om te borgen dat geen verslechtering van de lokale staat van instandhouding optreedt. Indien de kraamverblijfplaatsen niet meer gebruikt worden is er gezien de het belang van kraamverblijfplaatsen binnen de lokale populatie een reële kans op verslechtering van de lokale staat van instandhouding. De monitoring dient te worden uitgevoerd conform de richtlijnen voor het onderzoek naar kraamverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis uit het meest recent geldende Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (BIJ12). Uit deze monitoring moet blijken of de gewone dwergvleermuis gebruik maakt van de kraamverblijfplaatsen met een mogelijk veranderde klimatologische toestand. De verandering in de klimatologische toestand na het uitvoeren van de isolatiewerkzaamheden dient onderzocht te worden in de eerste kraamperiode na het uitvoeren van de isolatiewerkzaamheden. De resultaten van de monitoring dienen vóór 1 november van het opvolgende jaar te worden aangeleverd in een monitoringsverslag bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (voorschrift 1). Indien blijkt dat de kraamverblijfplaatsen niet meer gebruikt worden dient een plan van aanpak te worden aangeleverd bij de

Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid met daarin een voorstel voor extra maatregelen. Indien extra maatregelen noodzakelijk zijn, dienen deze het derde opvolgende jaar tevens te worden gemonitord. Als blijkt dat de kraamverblijfplaatsen in gebruik blijven kan omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid worden verzocht de monitoringsverplichting vroegtijdig te stoppen. Het voorgaande hebben wij opgenomen in de voorschriften.

De gewone dwergvleermuis komt verspreid voor in de directe omgeving van het plangebied en op grotere schaal binnen Noordwijk. Door de voorgenomen maatregelen en de omvang van het effect is het aannemelijk dat de gewone dwergvleermuis in de directe omgeving aanwezig blijft.

Concluderend

Op grond van het vorenstaande zijn wij van mening dat de voorgestelde maatregelen, met inachtneming van de voorschriften, voldoende zijn om negatieve effecten te voorkomen dan wel tot een minimum te beperken en dat de werkzaamheden niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de huismus, de gierzwaluw en de gewone dwergvleermuis.

Ecologisch werkprotocol

De start van de werkzaamheden dient gemeld te worden bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. De werkzaamheden en de wijze waarop de maatregelen worden uitgevoerd dienen in een ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Dit protocol dient bij het melden van de start van de werkzaamheden meegestuurd te worden. Voorts dient het protocol op de locatie aanwezig te zijn. Hierdoor weten ook de uitvoerders op welke wijze de werkzaamheden zorgvuldig moeten worden uitgevoerd. Wij hebben dit in de voorschriften 1, 2 en 3 vastgelegd.

Samenhangende besluiten

Bij deze beoordeling is uitsluitend gekeken naar mogelijke effecten op de huismus, de gierzwaluw en de gewone dwergvleermuis op basis van de aangeleverde informatie. Er kunnen nog andere toestemmingen nodig zijn om de gevraagde activiteiten te kunnen uitvoeren, bijvoorbeeld van de gemeente of het waterschap.

Conclusie

Op grond van het vorenstaande kan de gevraagde ontheffing op grond van artikel 3.3, eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid, van de Wnb worden verleend.

Appendix I: Locaties nestplaatsen huismus en gierzwaluw

Figuur 1: Overzicht aangetroffen nestplaatsen van de huisumus en de gierzwaluw in het plangebied (Ecologisch Adviesbureau Habitus, 2023).

Appendix II: Locaties verblijfplaatsen gewone dwergvleermuis

Figuur 2: Overzicht aangetroffen verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis in het plangebied (Ecologisch Adviesbureau Habitus, 2023).